

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Excitandum in Octiduana Recollectione, ardens virtutum desiderium, &
aliquot ex illis recensentur, quærendæ peculiari modo post
Recollectionem Octiduanam. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

anima verò facile parabilis & impendio carens. Et carnis quidem natura multo cum labore ab infestissimis liberatur vulneribus: Etenim ferrum sæpe & amara medicamina adhibere necessarium est: in anima verò nihil est tale. sed tantum velle & liberè sufficit. & omnia correcta sunt. Et hoc fuit opus Dei providentia, quoniam ex corporis imbecillitate non multum fieri nocumentum potest. Nam si etiam non aegrotemus, mors superueniens ipsum corrumpet, & omnino dissoluet. Totum verò nobis in animi sanitate situm est &c. Quam igitur excusationem habebimus? quam veniam? cum corporis quidem (ubi argentum erogatur, & medici accersantur, & multus dolor sustinetur) tantam geramus curam, præcipuè cum non magnum nobis damnum ex illius aegritudine proveniat; animam verò contemnimus, & hoc cum nec argentum erogare, nec alios perturbare, neque dolores sustinere debemus, sed absque his omnibus, eligendo tantum & volendo, omnem ipsius correctionem facere possumus, & optime sciamus?

Danda igitur est opera, ut strenuè defectus hos, sedantes valde animam nostram; ab eà excludamus, qui præter alia mala, valde obfuscant intellectum nostrum, ne clarè agnoscamus, quid nobis faciendum sit, quidve fugiendum, unde cæco quodam modo in viâ Dei incedimus, semper hærentes in luto imperfectionum nostrarum, quia illarum fæditatem non agnoscimus, & ad vitæ sanctimoniam non progredimur, nec eius desiderio tenemur, depravatam habentes gustum ab iisdem imperfectionibus & peccatis. Quemadmodum enim, ut ait S. Gregorius Nyssenus, ubi acrior aliquis fluxus visum spiritum turbauerit, corpore oculis iucundior ac gratior caligo est, propter crassitudinis cum tenebris cognitionem; sed si per curationem aliquam discussum ac dissipatum fuerit, id quod spiritum turbauerat, rursus lux si pura ac lucida pupilla immisceatur, amica & commoda fit: eodem modo, quandoquidem in modum fluxus per fraudem aduersarij, in visum ac speculativam animi virtuositas affluxit, sponte sua ratio ad tenebrifam & obscuram vitam per morbum caligini conciliata declinavit ac denegavit. Quicunque enim mala agit, odit lucem, ut Divina vox ait: Malo autem ex rebus universis euacuato & ad nihilum iterum redacto, demum cum voluptate natura lucem contuetur, ubi id quod animi puritatem turbidam reddebat, è medio excesserit.

CAPVT NONVM.

Excitandum in Octidvana Recollectione & quotidianis meditationibus ardens virtutum desiderium, & aliquot ex illis recensentur, peculiari modo querenda.

113. Quoniam verò altera conditio renouandæ nostræ animæ imaginis est, reddere eam

Deo quàm simillimam, excitandus est animus in omnibus meditationibus nostris ad ardens desiderium omnis virtutis. Qui virtutem amant, 1.3. epist. inquit S. Ildorus Pelusiota, ac sapientia studio tenentur inexplebili quadam cupiditate flagrantes. Diuinam hanc faciem in animis suis excitare minimè intermittunt, hoc quidem pro serio opere, alia autem omnia pro rebus leuioris operæ ducentes. Ac propterea parua esse videntur, quæ alij magna & ampla existimant: atque ea de quibus alij digladiantur risui habent, & quæ alij suscipiunt, pedibus proculcant, calescit, sola expetunt. Cum igitur ad huiusmodi chororum nomen tuum adscribere in animum induxeris (scribit Strategio monacho) æquum profectò fuerit, te in somnem animæ oculum conseruare, nimirum, ad attendendum studio virtutum.

Siquidem supra vidimus, nos Deo reddi similes per virtutes, quas S. Gregorius Nyssenus appellat, viros colores, quibus in nobis natua Dei forma exprimitur. Virtutes porro per desiderium earum ardens & efficax accersuntur. Is enim Domini nostri mos est, inquit S. Chrysostomus, ut quoties videt animam aliquam multo desiderio promptitudineq; intentam spiritualibus insistentem, liberaliter illam gratiâ & opulentis donis suis locupletet. Merito ergo B. Laurentius dixit, ad perfectionis fastigium virtutum desiderio impellente perungi: in ipso enim prorogatur gratia, dimicandi subsistit peritia, additur robur, aduersariorum debilitantur vires, virtus augetur, spe erigitur animus, patentiq; celestia virtutis, præcedente ac concomitante concupiscentia, sancti naturam vicerunt, superauerunt demones, debellarunt mundum, subegerunt seipso, diripuerunt caelum, imitatores facti sunt Dei. Virtutum desiderium præcellit miraculorum operationem, prophetia donum, linguarum genera, interpretationem sermonum, sanitarum gratiam, cognitionem celestium, naturalium scientiam. Multi talibus ornati perierunt, virtutibus autem nemo. Semper virtutum desiderio munitus incedat qui caelorum conatur dirigere regnum. Hinc S. Gregorius Nazianzenus, primo post Dei auxilium loco, ponit desiderium, causam sui profectus. Ita demum, inquit, progrediebamur Deo & cupiditate aduersoribus viuentes.

Quocirca de eodem desiderio disserens S. f. 84. in Bern. ait: Magnum bonum querere Deum, ego hoc nulli in bonis anima secundum existimo. Primum in donis, vltimum in profectibus est. Virtutum nulli accedit, cedit nulli. Cui accedat, quam nulla præcedit: cui præcedat, quæ omnium magis consummatio est? Quæ enim virtus ascribi possit non querenti Deum, aut quis terminus querenti Deum: non pedum passibus, sed desiderijs queritur Deus. Et vti que non exstundit desiderium sanctum felix inuentio, sed extendit. Oleum magis est illi, nam ipsum flamma est.

Et ita experientia docet, omnibus illis, quos Deus non repentè, sed per decursum temporis, ad magnam sanctitatem euexit, prius illis indidisse ardentissimum desiderium virtutis, quod tamen per nostram cooperationem his modis acquiritur:

115. *Primò*, Ardenti ex frequenti eius petitione. Ideò P. Petrus Faber, primus S. Ignatij locius, inter Monita Sodalitati Parmensi à se relicta, hoc quoque reliquit: *Vbi Sacerdos Christi Corpus ritè consecrerit, aut excitatum ab arà sublime populo pramonstravit, tum vos (quod in summis numerandum est donis) petetis à Deo famem simimq; iustitia.*

Secundò, Excitatur hoc desiderium lectione librorum spiritualium affectui seruientiu, præsertim eorum, qui vitas Sanctorum continent.

Tertiò, Excitatur piis colloquiis, vt patet experientia.

Quartò, Meditationibus vitæ Christi quotidianis accuratè factis.

Quintò, Deuotà sumptione Sanctissimæ Eucharistia, & post eam sumptam diurnâ cum eâ conuersatione.

Sextò Consideratione vtilitatis, necessitatis virtutum & præstantiæ earum, per has enim intimè & substantialiter Deum participamus.

Si queras, quæ maximè virtutes nos faciunt similes Deo?

1. i. sent. *Respondeo*, Omnes quidem nos similes Deo reddere, iuxta illam S. Gregorij Nazianzeni sententiam: *Benè sed agendo, si voles fieri Deus: à Sanctis tamen hæ maximè dicuntur nos assimilare Deo:*

116. *Primò*, Puritas conscientia, sita in euacuatione vitiorum omnium, præsertim carnalium. *Vitiorum vacuitas*, inquit S. Basiliius: *ea est, per quam Dei imaginis, ad quam homo conditus est dignitatem ac decorem amissum recuperamus, & similitudo quæ cum Deo nobis est. Quamobrem si per vitiorum euacuationem ad Dei similitudinem anima nostra characterem componere nobis in animo est, danda nobis sedulo opera est, ne quid quoquo pacto professione nostrâ indignum faciamus. Ad hoc respiciat oportet, qui sæculo nuntium remisit; vt videlicet nullo modo posteaquam iam Diuinum veluti vas factus sit, vitioso se vsu pollui patiatur. Eaq; imprimis secum versare in animo debet assidue, cum vltra humana natura fines processerit, vitæ se cuidam instituto à corpore seiuinctæ tradidisse, Angelorum conuersationem dum sibi imitandam proponit. Quamobrem qui in Angelice iam dignitatis ordinem transierit, is si humanis se postea præuis affectionibus contaminet, parâ pelli assimilis est, vtur, cuius setæ neque ex toto alba sunt, neque ex toto nigra, sed cum sint dissimilium colorum mistione variegata, & inter puncta, neque in albis numerantur, neque in nigris.*

Sap. 6. 20. *Hoc Spiritus S. innuit: Custodire legum, consummatio incorruptionis est; incorruptio autem facit esse proximum Deo. Græcè est ἁγιότης ὑπομῶν, id est, accurata & attenda diligentia, & cura leges seruandi. Quæ vbi viget, ibi summa est conscientia puritas, & vacuitas vitiorum.*

117. *Secundò*, Similem Deo facit Patientia, quâ toleramus æquo animo, & sine perturbatione aduersa, & erga eos qui nos affligunt, expandimus viscera charitatis, eis parcendo, eos amando, eis beneficiendo. *Nil est*, inquit S. Chrysostomus,

quod sic Deo similes faciat, vt malignis atque lædētib; esse placabilem. Et alio in loco, similitudinem ad quam homo à Deo factus est, ait in eo litam esse, vt pro viribus humanis similes fiamus Deo, mansuetudine & lenitate. Hinc Ecclesia dicit: *Deus, cui proprium est, misereri semper & parcere.* Confirmat hoc Dominus S. Gertrudi, quæ cum eo colloquens dixit: *Reuelasti mihi &c. Quòd vnus salior seu grauior est passio, eò puriore clarificationem anima præstat. Et specialius afflictio vel exercitatio cordis in humilitate, patientiâ, & similibus, tantò magis anima candorem colorant, quandò eam vicinias efficiunt, & propius tangunt. Ideò Spiritus sanctus, in paucis vexatos, & à Deo tentatos, dicit inuenos esse dignos se.*

Meritò, quia similes sunt Deo; tam multa pro nobis in Christi humanitate passio, & nunc tot blasphemias & peccata hominum patienter tolerante, & parente. Ideò benè Jacob appellauit vultum Elau; sibi antea irati & se persequenti ob primogenituræ ius, & ob præreptam Patris benedictionem, vultum Dei, cum eum vidit m. a.

10. *suatum & lenem: Accipe*, inquit Iacob ad Elau, *munusculum de manibus meis; sic enim vidi faciem tuam, quasi viderem vultum Dei.* Sicut è contrario, qui immisericos & impatiens est in aduersitatibus, & implacabilis aduersariis, se Christi cruce onerantibus, quia similis Deo non est plura passio & plures offensas nostras tolerante, Deo dignus non est. Ideò Christus Dominus ait: *Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est meus dignus.* Habuit huius rei radium à luce æternâ demissum & Seneca, qui ait, *Esse spectaculum dignum, ad quod respiciat intentus operi suo Deus, & esse par Deo dignum, virum fortem cum malâ fortunâ compositum.* Ad hoc caput reducitur misericordia erga afflictos, & variis miseriis pressos. Et ita S. Thomas ait, *per misericordiam nos assimilari Deo, secundum similitudinem operationis: propriè enim dicta misericordia in Deo esse non potest, quia, vt articulo præcedenti dixerat S. Thomas, Misericordia importat dolorem de miseriâ alienâ.*

Dolor autem propriè dictus, nec in Deo, nec in vilo beato est: repugnat enim perfectioni Diuinae naturæ, & statim beatitudinis cælestis. Sed & Theodoretus idem sentit: *Qui obseruat præceptum illud Saluatoris, Estote misericordes sicut & Pater vester cælestis misericors est, sit imago Dei per omnia: Deus enim longanimis, condolens, & misericors est.*

118. *Tertiò*, Similem Deo facit Paupertas, demonstrata ex affectu erga Deum, in vsu rerum viliū & paucarum. *Qui Deum cognoscet, ei assimilabitur* (inquit Clemens Alexandrinus) *beneficiens, & quam paucissimis fieri poterit indigens; solus autem Deus nullâ re indiget.* Hoc sensu S. Ambrosius dixit: *Quicumque secularia negligit, ad imaginem similitudinemq; Dei propius accedit. Pura & meritis omnibus absoluta libertas est, inquit S. Isidorus Pelusiota, nullâ omnino re indigere. Quod quidem vt humane natura conditione sublimis ac præstantius, Diuino Numini tribuatur. Secunda autem ab eâ paucis*

119. *opibus*

h. 20. in Matth.

opus habere, quod quidem homines consequi, atque ad id peruenire possunt. Hanc igitur amplectamur: quoniam prima captum nostrum nunc excedit. Quin & Socrates, licet Ethnicus, aiebat, eum Diis maxime propinquum esse, qui minimis egeat.

120. *Quartò, similem facit Deo. Mansuetudo. Hominem factum ad Dei similitudinē, inquit S. Chrysolostomus, est benignum esse ac mansuetum, Deoq; pro viribus, ratione virtutis, assimilari.*

120. f. in Ge. def. 121. lib. 1. de Cain & Abel c. 1.

121. *Quintò, Passionum dominium nos facit quosdam Deos. Hinc S. Ambrosius ponderans illud Epithetum Moyfi à Deo datum Exod. 7. Posuit Deum Pharaoni; Etenim, inquit, victor passionum omnium, nec vllus captus seculi illecebris, quæ omnem istam secundum corpus habitationem, celestis puritate conuersationis obducat, mentem regens, carnem subiiciens, & Regiā quadam auctoritate castigans, nomine Dei vocatus est, ad cuius similitudinem se perfecta virtutis vberitate formauerat. Sic S. Gregorius Papa, Quoties, inquit, turbulentos morus mansuetudine restringimus, ad similitudinem redire Conditoris conamur.*

121. mor. cap. 31.

122. *Sextò, similem Deo facit Constantia perseuerans in benè ceptis exercitiis virtutum. Magis Deo propinqua similitudo est, inquit S. Bernardus, in quā animus virtutis magnitudine, summi boni quasi gestat magnitudinem, & perseuerantia in bono constantiā, aternitatis eius incommutabilitatem. Sed maxime, quando quis ita est in virtute fundatus, vt quodammodo nequeat ab illā recedere, in quauis occasione & difficultate ac aduersitate. Ideò statim addit: Super hanc autem, alia adhuc est similitudo Dei, in tantum proprie propria, vt non iam similitudo, sed vnitas spiritus nominetur, cum sit homo cum Deo vnus spiritus, non tantum virtute volendi idem, sed expressiore quadam vnitate virtutis; aliud velle non valendi. Et hanc vnitatem infra col. 29. S. Bernardus appellat, clausulam omnī perfectionis, pro quā Christus orauit, dicens: Pater volo vt sicut ego & tu vnus sumus, ita & ipsi in nobis vnus sint.*

122. de vita solut. col. 26.

123. *Septimò, similem Deo facit vnio mentis cum Deo per pias cogitationes de eo & affectuosas. S. Basilius ait, Hominem Deo familiarem, per similitudinem, quantum fieri potest, amicum & desideratissimum effici si cogitationes suas, ab omni terrestri & corporali affectione animum perturbante, procul abducere, & quæ Diuina sunt, puro ac sereno oculo aspiciere fatagat, absque vllō fastidio, luce ac splendore illorum saturatus.*

123. Conf. mon. c. 1.

124. *Octauò, similes nos facit, & Deo, vt Deus est, & Christo Deo vt homo est, toleratio iniuriarum omnīs generis, coniuncta cum tranquillitate animi, & lætitiā ac desiderio earum, & amore beneficentiæque nostris aduersariis exhibitā in omni occasione. Nullus mortalium tot iniurias passus est vnquam, quot quotidie patitur Deus, per peccata à peccantibus: si ergo tractaberis malè, & tolerabis pro Deo omnia, quæ displicent amori proprio, (vti sunt irrisio-*

124. 125. Præf. om. 7. de vit. car. 7. ep. 23.

nes, conuitia, contempus, falsæ accusationes, vituperationes tuorum dictorum, factorum, detractiones, auersiones aliorum à te, fuga aliorum à conuersatione tecum, si non promoueberis ad speciosa, vel amoueberis à speciosis, & his similia) tolerando talia, & parcendo talibus, assimilaberis aliquatenus Deo. Nam rectè ait Abbas Chæremón apud Cassianum, Eum qui ad imaginem Dei similitudinēq; peruenit, similem possidendo patientiæ & lenitatis affectum, nullus deinceps peccantium vitis irasci, sed veniam potius eorum condolendo & compatiendo implorare &c. posse ad illud præmium peruenire, per quod, (diligendo inimicos & benefaciendo eis qui oderint nos) non solum imaginem Dei & similitudinem præseramus, verum etiam filij Dei nuncupemur. Vt sicut, inquit, filij Patris vestri qui in calis est, qui facit oriri solem suum super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Et S. Gregor. Nyssenus ait, esse extremum punctum virtutis, si quis dimittat debitoribus suis, eumq; non amplius intra terminos humana natura conspici, sed ipsi Deo per virtutem assimilari, vt alius ille ipse Deus esse videatur, dum facit ea, quæ Dei solius est facere. debitorum enim remissio proprium ac peculiare Dei munus & officium est. Si quis igitur in suā vitā Diuina nature insignia imitetur, illud ipsum quodammodo fit, cuius in se euidencia simulacra atque incitamenta ostenderit.

Coll. 11. cap. 9.

5. 45.

l. de orat.

in Remite nobis deb. no.

Simili ratione etiam Christo incarnato similes erimus, imò quodammodo in eum spiritualiter transformabimur. Et hoc est, inquit S. Hieronymus, vt monet Apostolus, induere nouum hominem, imò induere Iesum Christum, vt alibi ait. Qui igitur conuersationem illum imitari potest, & vniuersas in se exprimere virtutes, vt sit mansuetus, sicut ille fuit, & humilis corde &c. Verberatus non respondeat, maledictus non remaledicat, sed vincat in humilitate superbiam, iste indutus est nouum hominem: Et dicere cum Apostolo potest: Vno autem iam non ego, vniū verò in me Christus. Præmiserat autem immediate hæc verba Apostolus: Christo confixus sum Crucis; quia nimirum similitudo in Christi Cruce, ob Christum portatā, facit ita similem Christo, vt quodammodo in eadem Christi Cruce pendeat, qui talis est, vel in alterā Cruce prope illum crucifixus appareat, tanquam bonus latro, & melior illo, qui eodem cum Christo die & loco crucifixus fuit. Declarauit hanc veritatem Deus miraculosè non femel.

in c. 4. ad Ephes.

Gal. 2. 20.

Primò, Dum Stephanum Presbyterum senem, coetum à Medicis carnem manducantem, frater eius secularis piè viuens alioqui, vidisset, scandalizatusq; fuisse, & valdè contristatus, quod ex tantā continentia atque abstinentiā (erat enim Monachus) in extremo vite sue tempore ad comedendas carnes deuolutus esset, mox factus in extrasi, vidit quendam dicentem sibi: Quare sic de Presbytero scandalizatus es? quia illum vesci caribus vidisti? Nescis quia necessitate compulsus, & propter obedientiam id fecit? nempe propterea scandalizari non debuisti. Nam si merita & gloriam fratris

125. Præf. Spix. cap. 65.

fratris tui videre cupis, retro conuertere, & vide: Conuersusq; uidit fratrem suum Crucifixum cum Domino. Atque aduam is, qui illi apparuerat: Ecco in qua gloria frater tuus est. Viuebat autem adhuc tunc frater iste. Hæc ad uerbum scripta sunt in Prato spirituali magnæ autoritatis libro, quia in Concilio secundo Generali Nicæno, huius libri testimonio Iconoclastæ refutati sunt.

f. s. c. 16.

Secundo, id ipsum Deus confirmavit alio exemplo quod refert Cæsarius narrans in Luckâ, domo Ordinis Cisterciensis, Laicum quendam pium Rudolphum, post matutinas preces sub dio stantem & orationes aliquas dicentem, uidisse Christum in aère Cruci affixum pendentem, & circa eum quindecim homines singulos in singulis crucibus, ex quibus decem erant Monachi, (hoc est Clerici) & quinque Conuersi, (Laici fratres) omnes ei bene noti, utpote Congregationis suæ professi: cumq; stupefactus staret ob tam mirabilem uisionem, Dominus de cruce clamauit: Nosti Rudolphe qui sunt hi, quos circa me uides erucifixos: Respondente Conuerso, noui Domine qui sunt, sed quid sit quod uideo, prorsus non intelligo. Subiunxit Dominus: Hi soli ex omni Congregatione mecum crucifixi sunt, meæ passioni uitam suam conformantes.

Sur. in April. p. 924.

Tertio, Hanc ipsam similitudinem cum Christo, expressit Dominus in Sanctâ Catharinâ Senensi; Quæ cum accito ad se Raymundo Confessario suo (qui hoc postea scripsit in eius uitâ) quadam illo die sibi à Domino reuelata exponeret, & grandia quadam & iniustata aliis referret, Raymundusq; de quibusdam cogitaret apud se. Putaſne uera esse omnia que dicit, simulq; intendisset in faciem loquentis, subito uidit faciem eius in uiri barbati faciem transformata: qui uir fixis oculis in eum respiciens, ualde illum terrefecit, erat enim facies oblonga, et atis mediæ, barbâ non prolixa, colore triticeo, Maieſtatem quandam præſerens, unde manifestè se Dominum ostenderet. Tertius itaque P. Raymundus, exclamauit: ô qui es, qui me respicit: Respondit Virgo: ille qui es. His dictis mox facies illa disparuit, & facies Virginis rediit. Quod ipse Raymundus eum scripsisset sibi contigisse subdit, se coram Deo secure loqui, quia ipse Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi scit, quia non mentior.

126.

Tolera ergo iudicia sinistra, tolera uerborum aculeos, iritiones, infamationes tui, accusationes falsas, & eris similis Christo pro te plura talia passio. Quam similitudinem cum Christo Domino tanti fecit S. P. N. Ignatius, ut in tertio modo, seu gradu, humilitatis nobis commendat, ut etiam nullo superaddito, si laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius eum eo paupere, spreto, & illuso pauperiem, contemptum & insipientia titulum amplecti, quam opes, honores, & sapientia estimationem.

127. l. de casto conn. c. 12.

Nono, similitudinem cum Deo sic describit B. Laurentius Iustinianus: Tunc anima conformatur uerbo tunc specimen eius, sponsi assimilatur decori, tunc sapientia grata sedes efficitur, cum ueritas in mente fulget, & mens in ueritate se uidet, cum amoris desiderio habitat in summis, & contemplationis pennâ

oleuatur in caelestia: cum maturitatem animi custodiens, secum commoratur, semper pudica, ubique circumspecta, nil ritique agens quod conscientia euacuet gloriam, obliquet oculum, quo erubescat presentiam uerbi, quo confundatur in se, & cogatur faciem cordis auertere, tanquam confusam & reuerſam à splendore uerbi, à lumine sponsi.

Hæc similitudo cum Deo, præcipue spectat ad uiros in cursu perfectionis prouectos, & ualde appropinquantibus ad destinatam metam uirtutis. Quoniam uero ex similitudine nostre animæ cum Deo, oritur eius magna pulchritudo, si amabiles fieri Domino uolumus, (ut monet S. Chryſostomus) anima formositate quotidie magna diligentia curemus. Deus enim (ut idem ait alio in loco) artem nobis indidit, per quam qui corpus ex deſormi elegans reddere nequit; is animus uel uirtutis turpitudinis, in summam speciem reducere sufficit, adeoq; amabilem reddere atque adde illicem, ut & Deum Regem omnium in suam concupiscentiam pelliciat; ne dum uiros bonos, iuxta ea que Psalmorum Cantor de huiusmodi pulchritudine anime absoluit: Et concupiscet, inquit, Rex pulchritudinem tuam.

Decimo, similem nos facit humilitas cum paupertate coniuncta, seu paupertas spiritus & rerum materialium. Præclare hac de re diserit S. Gregorius Nyſſenus: Finis uita cum uirtute degende est, ut quis uicini Diuino assimilatur. Atque id quod passionis & affectus expers, incorruptum atque immortale est, unde quæque hominum effugit imitationem. Neque enim fieri potest, ut uita affectibus, perturbationibus, uitijs, & casibus obnoxia, assimilatur penitus, & ex omnibus partibus ei natura, que neque perturbationes, neque casus, neque affectus illos admittit &c. Verum nonnulla Deitatis propria, hominibus quoque propoſita sunt, ut si uelint illa assequi, imitando possint. Quenam igitur hæc sunt: uidetur mihi sermo (id est Christus) Paupertatem & inopiam spiritus nominare, uoluntariam animi humilitatem atque demissionem, atque huius exemplum Apostolus nobis Dei paupertatem proponit, dum dicit: Qui cum diues sit, propter nos pauper & egenus factus est, ut nos illius egestate disceremus. Quoniam igitur cetera omnia, quæ circa naturam Diuinam conspiciuntur, superant modum humane nature, humilitas autem coalita atque consueta nobis huiusmodi uoluntatis, & ex terra conflata, & in terram desuuentibus, est sita in eo quod à natura non est aliena, & à te prestari potest, dum imitatus fueris beatam formam ipse induisti &c. Imitemur ergo eum qui sponte sua egenus fuit, qui uere beatus est, ut in quo possimus pro uirili nostra parte assimilari ex eo, quod nostra uoluntate egeni paupertatem secuti fuerimus, & beatitudinis communionem atrahamus & adſciscamus.

Undecimo, Castitas nos assimilat Deo. Castitas, inquit S. Climacus, hominem Deo maxime familiarem, & quantum possibile est homini similem facit Deo. Hinc castitatis uirtutem Diuinam aliquo modo uideri, ex ipso eius nomine, tradit Methodius, adductus à Photio: Ait enim Græcè dicit

128.

b. xi. in Genes. ep. 1. ad Theod. lapsum.

Pl. 44. 11.

129. or. de beatitud.

or. ad ues N. tiaz.

1. Cor. 1.

9.

130.

15.

de casti.

dici

Enacade diei florem eius *παρεβίαν*, quasi *παρὰ βίαν*, quod est virtute, homo similis Deo fiat. Huc spectat egregiè dictum à Photio, *virginitatem augmentum esse sufficientiæ*, & accessus ad Deum sibi sufficientissimum se solo. Quin etiam ipsas virtutes (quæ, vt supra ostentum est ex SS. Patribus, faciunt hominem similem Deo) Virgines nominarunt veteres Philosophi, vt obternat Gregorius Neocæsariensis.

130. Duodecimò, similes Deo nos facit rerum mundanarum contemptus. Quà de re sic S. Ambrosius l. 10. in Lucam: *Non equalitatis ad Deum homini, sed similitudinis emulatio est. Solus enim Christus est plena imago Dei, propter expressam in se paternæ claritudinis unitatem. Iustus autem homo ad imaginem Dei est, si propter imitandam Diuinæ conuersationis similitudinem, mundum hunc Dei cognitione contemnat, voluptatēq; terrenas Verbi perceptione despiciat, quo alimur in vitam, vnde & corpus Christi edimus, vt vita aeterna possimus esse participes.*

Decimotertiò, beneficentia erga alios, Deo nos similes reddit. Beneficentiam verò voco, omne genus officij, auxiliij obsequij, quod homo possit præstare alteri id petenti, vel, etsi non petat, illo indigenti. In quouis enim statu, etiam in religioso paupere, potest exhiberi talis beneficentia, proportionem quadam cum beneficentiâ diuinitatis. Quà de re sic S. Gregorius Nazianzenus è suggestu nimis seuerum Præfectum allocutus est: *Hac vnà in re patere te vinci, vt humanitate nos superes. Nihil tam diuinum habet homo, quàm beneficentiam, ac bene de hominibus merendi studium. Licet tibi nullo labore diuinitatem assequi: noli oblatam diuinitatis adipsicende occasionem omittere. Cum Christo imperium geris, cum Christo prouinciam administras: ab illo gladium accepisti, non tam vt eo utaris, quàm vt mineri ac terras.*

His ergo modis renouanda est tuæ animæ imago, & assimilanda Deo, declinando à malo & faciendo bonum, iuxta finem communem omnibus & propriam cuiusvis Congregationis, quod non assequeris, nisi te viceris, & vitæ tuæ rationem (*determinatione à noxijs affectibus libera*) institueris. Hic enim scopus est spirituum meditationum.

CAPVT DECIMVM.

Octidvana Recollectio ordinanda est etiam ad pœnas Purgatorij euadendas, pro quâ re traduntur Motiua eas euadendi.

1. p. q. 8. 2. 6. c. 4. diuin. nom. Coll. 6. cap. 3. Talscul. 3. **C**VM duplex sit malum, culpæ & pœnæ, & plus habeat de ratione mali culpa quàm pœnæ, vt ait S. Thomas, imò propriè loquendo, sola culpa & peccatum sit malum, vt ait S. Dionysius Areopagita, & Abbas Theodorus apud Cassianum, & Cicero id lumine naturali agnouerit; tamen cum iudicio hominum pro malo

habeatur quæuis pœnæ, & sæpè magis hæc timeatur quàm culpa & offensâ Dei, ad perfectam renouationem nostræ animæ, suadeo, ita hæc Exercitia Octidvana peragere, vt in his (modis paulò post indicandis) libereris ab omni obligatione luendæ in hac vitâ & in purgatorio pœnæ, ita, vt si te contingeret mori statim post datum Exercitiis finem, rectâ possis ire ad cælum, sine vllis pœnis purgatorij. Deinde vt viuendo diutius, ita deinceps vitam tuam instituas, ne moriaris pœnas in purgatorio luiturus. Hoc vt assequaris, duo tibi ponderanda proponam:

Primò, Causas ob quas optare debes, vt sis liber à purgatorij pœnis.

Secundò, Modos eas euadendi.

Causæ mouentes ad euadendas purgatorij pœnas, sunt hæc:

Prima, Gloria Dei & gustus maior qui enim sine purgatorio ite rectâ ad cælum, citius Deum glorificat, facie ad faciem eum aspiciens, & suâ pulchrâ præsentia oblectans, qualem nō habet is, qui est obnoxius pœnis purgatorij: id eò Deus etiam sanctissimos homines, non admittit ad suum in cælis conspectum, quamdiu residet in animâ obligatio pœnæ alicuius luendæ. Illi enim qui in cælo sunt, sine vllâ maculâ sunt, & sicut pater ac mater valdè oblectatur videns filij sui pulchram faciem, nullâ maculâ fordidatam, ita simili modo talium aspectu & in hac vitâ & in alterâ oblectatur Deus.

Secunda, Gloria Christi inde maior exurgit, quia magis dilatatur & apparet fructus Redemptionis nostri per Christi mortem, & vitam, & merita, peracta, ei applicatus, qui rectâ ad cælum ite, & viuere dispositus ad eundem rectâ sine purgatorio.

Tertia, Maius ornamentum Ecclesiæ Sponsæ Christi est, si tu qui es membrum eius, non tantum vixeris sine peccato, quantum fieri potest, sed etiam sine obligatione pœnæ, beneficio Sacramentorum sanctæ Ecclesiæ ad id relictorum, & beneficio auxiliorum gratiæ id præstantiam, & beneficio operum supernaturalium, ac satisfactionum ad hoc ipsum ob Christi Sponsi tui merita conducentium, qui, vt ait Apostolus, dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro eâ, vt illam sanctificaret & exhiberet sibi gloriosam, non habentem maculam (peccati) aut rugam (pœnæ) aut aliquid huiusmodi (scilicet imperfectiones & defectus, etiam inculpabiles) sed vt sit sancta & immaculata.

Quarta, Maius ornamentum est Curie celestis, & gaudium, dum eò intrat anima, nullis in purgatorio pœnis detenta & castigata, sicut maius ornamentum & gloria Regum Curie est, si eam intrent homines qui nullis antea debitis & carcerum ignominijs fuerunt infames.

Quin-